

Italiaanse perfins uit Turkije

(D. Scheper; uit: Perfinpost nr. 60, februari 2002)

Soms leidt de ene ontdekking tot de andere. Maar niet alleen bij wetenschappelijk onderzoek. Ook bij onze hobby: het verzamelen van perfins, leidt nieuwe informatie over een speciale perfin soms tot de melding of vondst van een andere.

Als voorbeeld herinner ik de lezer aan mijn artikel over twee bijzondere Griekse perfins in de vorige Perfinpost. Een van die perfins is een Griekse zegel met de perfin 'G.S.' van een bedrijf in het Turkse Smyrna. Een bijzondere Griekse Levant perfin dus.

De heer Van der Hoorn heeft deze Turkse perfin 'G.S.' nu gemeld in een gewone Italiaanse zegel! Daarbij vroeg hij zich af of deze perfin dateert van voor 1914 of van na 1918.

Van andere leden kreeg ik vragen over het civiele of militaire karakter van de buitenlandse postkantoren in Turkije. Ook vroeg men zich af of de besproken Griekse zegels geen opdruk in 'para' of 'piaster' (de Turkse munt) hadden moeten hebben: "dat is toch ook het geval bij de Levantzegels van de andere landen?"

Op deze laatste vraag kan echter geen volmondig 'ja' worden geantwoord. De situatie is wat gecompliceerder. Om hiervan een indruk te geven wil ik wat dieper ingaan op de achtergronden van de zgn. 'Levant-zegels zonder opdruk/waarde in Turkse valuta'.

In dit artikel beperk ik me tot de Levant perfins van Italië.

De vestiging van Italiaanse postkantoren in Turkije

In het voorjaar van 1908 overwoog Italië om postkantoren te openen in belangrijke Turkse havenplaatsen. Andere Europese landen als Duitsland, Engeland, Frankrijk en Oostenrijk waren Italië al voorgegaan. De reden hiervoor wordt duidelijk door een passage in het Italiaanse blad 'Illustrazione Italiana' uit die dagen:

"Turkije is er nooit in geslaagd om binnen haar eigen Rijk een postdienst te organiseren die deze naam met ere draagt. Van een brief, die aan de Turkse postdienst wordt toevertrouwd, is het geenszins zeker dat deze haar besremming bereikt, en als dat al gebeurt, is het vrijwel zeker dat de brief open is of beschadigd. Om die reden hebben Westerse landen hun eigen postkantoren geopend ter bescherming van de belangen van hun in Turkije wonende onderdanen."

Het voorgaande mag niet de indruk wekken dat Turkije de buitenlandse postkantoren op haar grondgebied verwelkomde.

Integendeel! Hoewel die kantoren oorspronkelijk waren gevestigd op grond van handels-overeenkomsten met de Turkse Sultan, had Turkije al veel moeite gedaan om de kantoren te sluiten. Turkije had hiertoe echter slechts beperkte politieke middelen. Militaire inzet tegen de kantoren zou door de Westerse landen direct als een daad van agressie worden opgevat en tot een voor Turkije kansloze oorlog leiden. Het minste wat Turkije in deze situatie kon doen, was proberen om uitbreiding van het aantal buitenlandse kantoren te voorkomen.

In april 1908 verklaarde de Italiaanse regering dat zij kantoren wenste te openen in Saloniki, Smyrna, Valona, Constantinopel en Jeruzalem. Zij verwees daarbij naar de aldaar reeds bestaande kantoren van Oostenrijk, Duitsland en andere landen.

Na enig politiek gedraai wees Turkije het Italiaanse verzoek af.

De Italiaanse regering verklaarde zich gediscrimineerd te voelen en "aangevallen in de rechten en waardigheid van het Koninkrijk Italië". Zij besloot om drie marine divisies naar de Turkse wateren te sturen om haar hernieuwd verzoek te ondersteunen!

Het antwoord van Turkije kwam snel en duidelijk: "De opening van enig Italiaans postkantoor op Turks grondgebied zal met kracht worden bestreden."

Niettemin stuurde Italië binnen 24 uur een konvooi van elf oorlogsschepen naar de Aegeïsche Zee om te 'oefenen' langs de Turkse kust.

Vrijwel direct daarna kwam de Turkse ambassadeur in Rome met de volgende verklaring:

"Aangezien de Italiaanse regering slechts heeft gevraagd om de opening van eigen postkantoren in vijf plaatsen waar al andere buitenlandse postkantoren zijn, is er geen reden om het verzoek van de Italiaanse regering te weigeren....."

Tegelijkertijd liet de Sultan de Italiaanse autoriteiten weten dat hij "...gelet op zijn dierbare vriendschap met koning Victor Emmanuel, instemde met de opening van vijf postkantoren en het recht voorbehoudt deze en andere buitenlandse kantoren te sluiten, zodra de tijd daarvoor rijp is." De laatste zinsnede kan nauwelijks de vernedering van de Turkse Sultan verbergen. En zo opent ook Italië haar eigen postkantoren in belangrijke Turkse havenplaatsen. Op 10 mei 1908 wordt een kantoor geopend in Smyrna en op 3 juni 1908 volgt de opening van kantoren in drie wijken van Constantinopel. Twee kantoren in de Europese wijken Galata en Pera en een kantoor in de Turkse wijk Stamboul (van deze wijk van Constantinopel is de latere naam van deze stad afgeleid: Istanbul).

De Italiaanse postzegels voor gebruik in Turkije

Voor frankering van de post werd gebruik gemaakt van gewone Italiaanse zegels voorzien van een opdruk in *para* of *piaster*.

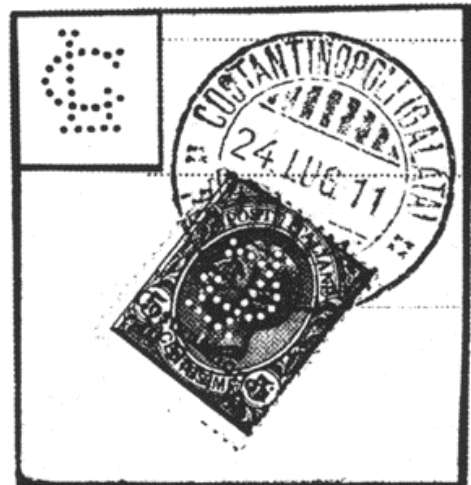

Italiaanse zegel met opdruk In Turkse munt en perfin B.C.I van Banca Commerciale Italiana in Constantinopel.

In de eerste periode - van juni 1908 tot februari 1909 - werden deze zegels op twee plaatsen van genoemde opdruk voorzien: in een drukkerij in Turijn en in de drukkerij van het dagblad *The Levant Herald* in Constantinopel. Door kleine verschillen in de opdruk is in veel gevallen de herkomst van de drukkerij te achterhalen. Dit biedt een leuke mogelijkheid voor specialisatie.

Vanaf februari 1909 worden vanuit Italië (Turijn) de definitieve zegels voor de Italiaanse Levantkantoren geleverd.

Voor de kantoren in Constantinopel hebben deze zegels -naast een opdruk in Turkse munt- ook de opdruk *Costantinopoli*. Deze opdruk staat soms vlak boven de waarde in Turkse munt en soms staat de waarde onderaan op de zegel en de naam *Costantinopoli* bovenaan.

zegel met opdruk Costantinopoli en '10 Para 10'. Perfin van Crédit Lyonnais.

(Eerste) Sluiting van de Italiaanse kantoren in Turkije

Op 29 september 1911 worden de Italiaanse Levantkantoren gesloten als gevolg van de Italiaans-Turkse oorlog (1911-1912).

Deze oorlog ontstond over de rechten en privileges van Italiaanse inwoners van Tripolitana, toen onderdeel van het Turkse Rijk en thans een deel van Libië.

(Eerste) Heropening van de Italiaanse kantoren in 1912

Op 1 december 1912 worden de Italiaanse kantoren heropend en komen de 'oude' Levantzegels opnieuw in gebruik.

Dan breekt in augustus 1914 de Eerste Wereldoorlog uit. Daarbij zijn Italië en Turkije in eerste instantie neutraal. Niettemin wordt het al snel duidelijk dat Turkije de zijde van Oostenrijk-Hongarije en Duitsland zal kiezen en dat ook Italië haar postkantoren op Turks gebied zal moeten sluiten. Op 30 september 1914 worden de Italiaanse postkantoren gesloten.

Heropening van de postkantoren in 1918

Op 30 oktober 1918 wordt tussen de geallieerden (waaronder Italië) en Turkije een wapenstilstand gesloten aan boord van het oorlogsschip 'H.M.S. Agamemnon'.

Twee weken later, op 12 november 1918, bezetten Britse, Franse en Italiaanse troepen de Turkse hoofdstad Constantinopel. Voor Italië zijn dit mariniers van het vlaggeschip 'Vittorio Emanuele'.

Op 6 februari 1919 volgen de Italiaanse hoofdtroepen: het derde bataljon van het 62^e Infanterie regiment. Dit bataljon opent op 13 februari 1919 een militair postkantoor in de wijk Galata. Dit kantoor gebruikte tot 1 juli 1921 het militaire (veld)poststempel *POSTA MILITARE / 15*.

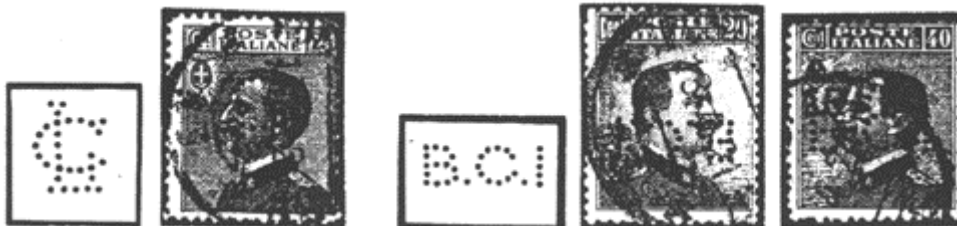

Twee poststempels van het militaire (veld)postkantoor in Constantinopel.

Ondanks de militaire status van het postkantoor, werden de diensten van het kantoor al snel aangeboden aan de Italiaanse inwoners van Constantinopel.

Met die service leverde het postkantoor een belangrijk aandeel aan de heropleving van de economische activiteiten, na de korte onderbreking als gevolg van de oorlog.

Het militaire postkantoor gebruikte gewone Italiaanse zegels voor frankering van de aangeboden post. Voor deze zegels moest met Italiaans geld worden betaald. Het in Italië gebruikelijke posttarief was van toepassing. Voor post naar Italië gold bovendien het zelfde tarief als voor post naar andere Europese landen.

Italiaanse zegels met het (veld)poststempel 'POSTA MILITARE / 15' en perfins 'CL' van Crédit Lyonnais en B.C.I van Banca Commerciale Italiana.

Van militair naar civiel postkantoor

Op 1 juli 1921 krijgt het Italiaanse postkantoor in Constantinopel een civiele status. Vanaf dat moment wordt het veldpoststempel vervangen door andere poststempels.

Type a
15 sep 21 - 21 sep 23
(7 mei 10 - 16 sep 14)

Type b
5 jul 21 - 6 aug 23
(23 jun 08 - 25 apr 14)

Type c
7 sep 21-1 sep 23

De data wijzen op de perioden waarin het gebruik van deze stempels bekend is. De stempeltypen a en b zijn ook al voor de eerste wereldoorlog gebruikt (zie de perioden tussen de haakjes).

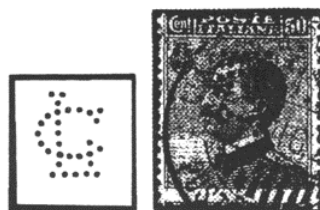
Type a is ook toen gebruikt in de wijk Galata. Type b is toen echter gebruikt in de wijk Stamboul.

Na de oorlog is bij type b een deel van de tekst '(STAMBOUL)' uit het stempel verwijderd.

Ook nadat het kantoor in Constantinopel een civiele status heeft gekregen, blijft het gebruik van gewone Italiaanse zegels gewoon doorgaan tot ver in 1922.

Italiaanse zegels zonder opdruk maar met Levant poststempel type a en perfins van Crédit Lyonnais en Italiaanse Handelsbank uit Constantinopel.

Italiaanse zegel zonder opdruk maar met Levant poststempel type b en de perfin 'CL' van de Franse bank Crédit Lyonnais in Constantinopel.

Naast de gewone Italiaanse zegels zijn vanaf november 1921 ook zegels met opdruk in Turkse valuta gebruikt.

Paartje Italiaanse Levantzegels met opdruk Costantinopoli en Piastre3/para30 met perfin B.C.I van Banca Commerciale Italiana te Constantinopel.

De Levantzegels met opdruk zijn in gebruik totdat tenslotte op 25 september 1923 het Italiaanse postkantoor wordt gesloten.

Voor de duidelijkheid volgt hier een chronologisch overzicht van de activiteiten van de Italiaanse postkantoren in Constantinopel:

3 jun 08	opening postkantoren in de wijken Galata, Pera en Stamboul	Italiaanse zegels met opdruk in Turkse valuta.
feb 09		tevens opdruk Costantinopoli
29 sep 11	sluiting kantoren	
1 dec 12	heropening kantoren	zegels met opdruk in Turkse valuta + Costantinopoli
30 sep 14	sluiting kantoren	
13 feb 19	opening <u>militair</u> postkantoor in de wijk Galata	gewone Italiaanse zegels <u>zonder</u> opdruk
1 jul 21	kantoor krijgt civiele status	<u>ook</u> Levantzegels met opdruk
nov 21		
25 sep 23	definitieve sluiting van het postkantoor.	

Italiaans postkantoor in Smyrna

Ook in Smyrna was een Italiaanse postkantoor gevestigd. Voor de eerste wereldoorlog was dit kantoor geopend van 10 mei 1908 tot 29 september 1911 en van 1 december 1912 tot 30 september 1914. Net als de andere buitenlandse postkantoren in Turkije had dit kantoor een civiel karakter. Er was immers geen sprake van een bezettende macht.

Uit deze vooroorlogse periode zijn van bedrijven in Smyrna (nog) geen Italiaanse Levantzegels met een firmaperforatie gevonden.

Geallieerde bezetting van Smyrna

In het voorjaar van 1919 wordt Smyrna (thans Izmir) door geallieerde Britse, Franse, Italiaanse en Griekse troepen bezet.

De Italiaanse troepen openen op 4 mei 1919 een militair (veld)postkantoor. Hier worden alleen gewone Italiaanse zegels (zonder opdruk in Turkse munt) verkocht.

Van het Italiaanse militaire postkantoor in Smyrna zijn twee verschillende (veld)poststempels bekend: het stempel *POSTA MILITARE / 22* en het stempel *POSTA MILITARE / 171*.

Het Italiaanse militaire postkantoor in Smyrna was open van 4 mei 1919 tot 10 augustus 1920, waarna Smyrna (tijdelijk) deel uitmaakte van Griekenland.

Uit de periode van de Italiaanse bezetting van Smyrna was tot nu toe geen Italiaanse (Levant)perfin bekend. De melding van de heer Van der Hoorn brengt hierin verandering. Het betreft de perfin 'G.S.' van Geo Stameny.

Italiaanse zegel met de (Levant)perfin 'G.S.' van Geo Stameny in Smyrna.

De perfin 'G.S.' van Geo Stameny is de enige Levantperfin uit Smyrna die zowel in voor- als in naoorlogse (Levant)zegels voorkomt.

Tot nu toe is deze perfin gevonden in (Levant)zegels van Turkije, Oostenrijk, Griekenland en (nu dus ook) Italië.

(Levant)zegels van Griekenland Oostenrijk en Turkije met de perfin 'G.S.' van Geo Stameny in Smyrna.

Vermoedelijk zijn er nog nieuwe meldingen van deze perfin te verwachten. Daarbij denk ik aan Britse (Levant)zegels omdat ook de Britse troepen in Smyrna een (veld)postkantoor hebben gehad. Dit kantoor was open van 1 maart 1919 tot juli 1920.

Daarom heb ik de volgende vraag aan onze leden. Wilt u uw Britse perfins er eens op nazien? Wie weet kan u dan een nieuwe Levantperfin 'G.S.' melden!